

LUKÁCS EMÍLIA

Ferencvárosi Helytörténeti Egyesület

A helytörténeti információk iránti igények bizonyítottan változatos és sokrétű formában jelentkeznek, a kielégítésükre irányuló törekvések egymástól függetlenül is életre kelnek.

2001-ben Ferencváros múltjának és értékeinek bemutatására oktatási segédanyagként helytörténeti olvasókönyv jelent meg, amely bekerült a könyvterjesztés vérkeringésébe, és alapjául szolgált a IX. kerületi iskolák 2001–2002-ben induló helytörténeti tevékenységsorozatának. Az iskolák helytörténeti tevékenysége folytatódott, és a helytörténeti programban résztvevő diákok létszáma a 2003–2004. tanévben már meghaladta a 340 főt, a 2004–2005. tanévben az 560 főt. Mindez arra hívta fel a figyelmet, hogy a kezdeményezések egy szervezeti formára érdemesek, és a helyismereti-helytörténeti tevékenységek összehangolására 2005. április 6-án a IX., Pipa u. 4. szám alatt megalakult a Ferencvárosi Helytörténeti Egyesület. Alapító tagjai történelemtanárok, muzeológusok, könyvtárosok, magyartanárok, tanítók voltak. A szervezet tagsága 31 fő. Az egyesület tisztségviselői az egyesület elnöke, a szakmai alelnök, a gazdasági alelnök, a hat elnökségi tag és az ellenőrző bizottság tagjai (3 fő). Az egyesület tiszteletbeli tagja Ráday Mihály.

A Fővárosi Bíróság a Ferencvárosi Helytörténeti Egyesületet a 11582. sorszám alatt a társadalmi szervezetek nyilvántartásába vette, és kiemelkedően közhasznú szervezetté minősítette. A végzés 2005. augusztus 4-én jogerőre emelkedett. A Ferencvárosi Önkormányzat Képviselő-testülete a 386/2005. (XI. 8.) sz. határozattal a szervezet IX. ke-

rületi tevékenységét közérdekű célúvá nyilvánította, és közérdekű tevékenysége végzését Együttműködési szerződés keretében meghatározott összeggel támogatja.

Egyesületünk a Ferencvárosi Helytörténeti Gyűjteménnyel azonos székhelyen működik, 2007-től hivatalosan bejegyzett székhelye a IX. kerület, Ráday u. 18. szám alatt van.

Az egyesület tevékenységi köre a helyismereti-helytörténeti információszervezés, a tárgyi és szellemi értékek védelmének ösztönzése, a közösségformálás, különös tekintettel az oktatási szférára.

Az egyesület küldetése: Ferencváros helytörténeti emlékeinek széles körben való megismertetése, a városrész múltjának, jelenének bemutatása. A helyismereti-helytörténeti tevékenységek összehangolásával hozzájárulni a helytörténeti kutatás fejlődéséhez, segíteni a jelenre figyelő helyi vonatkozású vizsgálódásokat; egységbe foglalni a múltat és a jelent, a hagyományokat és a mai életet; a lakóhely múltjának, értékeinek feltárásával, megismertetésével erősíteni a városrészhez való érzelmi-értelmi kötődést, a hajdani örökség és a mai eredmények megbecsülését, az összetartozás érzését, a nemzeti öntudatot.

Jövőképünk: Kezdeményező szerepvállalás a Ferencváros múltjába és jelenébe kalauzoló szolgáltatásokban. Hozzájárulni Ferencváros jó hírének növeléséhez, szellemi vonzerejének erősítéséhez.

Céljaink, szolgáltatásaink:

1. A helytörténeti ismeretek oktatásának szervezése – a Ferencváros-hoz érzelmileg-értelmileg kötődő gyermekek lesznek a kerület felelős polgárai, alapvető célunk ösztönözni a tanulókat a kerület, a főváros múltjának, értékeinek feltárására, a jelen megismerésére és eredményeinek megbecsülésére.

Oktatás stratégiai szempontok: élethosszig tartó tanulás – a motiváció fenntartásával, az érzelmi nevelés szerepének előtérbe helyezésével; esélyegyenlőség – a kompetenciafejlesztéssel, az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak elsajátíttatásával.

2. A helytörténeti kutatás, oktatás számára és ismeretterjesztés céljából nyomtatott és digitális kiadványok megjelentetése – Könyvek, forrásközlések, segédletek, oktatási módszertani anyagok, útmutatók, úti-

kalauzok, útikönyvek közreadása. Cél, hogy Budapest, és ezen belül a IX. kerület kulturális emlékei, helytörténeti érdekességei és színes jelen kiadványokból is megismerhető legyen.

3. Helyismereti-helytörténeti információszolgáltatás (tájékoztató, tartalomszolgáltatás), azaz bárki hozzájuthasson a számára szükséges helyismereti, helytörténeti információhoz.

Az egyesület céljainak meghatározásakor figyelembe vette az utóbbi évek igényeit és a helyismeret-helytörténet funkcióit: megőrzés – a helyismereti-helytörténeti információk felkutatása, összegyűjtése, megőrzése, nyilvántartása, feltárása, rendszerezése; tájékoztató – az információk, dokumentumok hozzáférhetővé tétele; propagálás – a helytörténeti-helyismereti információk népszerűsítése, a figyelem felkeltése; pedagógiai szerep – a lakóhelyi környezethez tartozás érzésének elmélyítése, a közügyek iránti érdeklődés fejlesztése, a nemzeti önismeret segítése.

Mi kell e célok megvalósításához? Tervek, emberek, pénz.

A Ferencvárosi Helytörténeti Egyesület kidolgozta stratégiai tervét a 2006–2010 közötti időszakra, és minden évben elkészíti munkatervét, személyzeti tervét, pénzügyi tervét és más intézményekkel, szervezetekkel való együttműködésének tervét.

A források, bevételek megszerzéséhez figyelembe veszi mindazokat a lehetőségeket, amelyek egy civil szervezet számára felmerülhetnek. Erre egy útmutatóként szolgáló vázlat:

A. Közhasznú tevékenységek bevétele

1. Saját bevételek

- a) Tagdíj
- b) Önkéntes munka (Nem készpénzben áll rendelkezésre.)

2. Közhasznú célú működésre kapott támogatások

- a) Helyi önkormányzattól
- b) Üzleti szektorból származó források
 - bb) Vállalatok, vállalkozások támogatása (tárgyi, szellemi, anyagi)
 - bc) Cégek alapítványainak támogatásai

- c) Magánforrások
 - ca) 1 százalékos támogatás
 - cb) Alkalomszerű vagy rendszeres adományozás
- 3. Pályázati úton elnyert támogatások
 - a) Minisztériumi
 - b) Önkormányzati
 - c) Nemzeti Civil Alapprogram
 - d) Cégek alapítványainak pályázatai
 - e) Közalapítvány, magánalapítvány pályázatai
- 4. Közhasznú tevékenységből származó bevétel

B. Vállalkozási tevékenységek bevétele

Eddig elért eredményeink: Kidolgoztuk az egyesület stratégiai tervét, megkezdtük a szervezeti felépítés kialakítását, és mindvégig törekedtünk ennek formálására. Kialakítottuk a szervezet infrastruktúráját (iroda, beruházás cél szerinti tevékenységeket szolgáló eszközökre). Az egyesület bevételeit pályázatírások révén gyarapítottuk.

Sikerült a IX. kerületben a helytörténeti oktatást szervezeti keretek közé emelni, és elismertetni, hogy a helytörténet tanításának kimagasló szerepe van a nevelésben, a diákok önálló gondolkodásának, alkotó és előadó készségének fejlesztésében, a tehetséggondozásban, a gyengébbek felzárkózásában, a közösségformálásban; új módszerek lehetőségét kínálja az oktatásban.

Eredményel ösztönöztük a városrész történetével kapcsolatos gyűjtőmunkákat, kutatásokat, az érdeklődő tanulók részére változatos ismeretterjesztő programokat biztosítottunk, törekedtünk a többségben szociálisan hátrányos helyzetű tanulók szellemi élményhez jutásához, különböző tevékenységi formákkal hozzájárultunk egy körvonalazódó közösség kialakításához.

A helytörténeti versenyek „rangot kaptak”, a helytörténeti tevékenységek népszerűek lettek.

Sikeres volt az a törekvésünk, hogy a helytörténeti rendezvények, a különböző tevékenységek mozgatórugója a motiváció legyen.

Rendezvényeink nemcsak az eredmény, hanem a minőség fogalmával is kapcsolatba kerültek, azaz a résztvevők igényeivel összhangban valósultak meg, így a helytörténeti tevékenységekben résztvevők száma 2007-ben és 2008-ban elérte a 800 főt.

A helytörténeti oktatás tanórán kívüli formáit rendszerbe foglaltuk, így megalapoztuk a helytörténet oktatásának folytonosságát. Mindezt a tanévekre lebontott, úgynevezett Oktatási projektek keretében valósítottuk meg, összehangolva a helytörténeti oktatás különböző tanórán kívüli formáit. Évente rendezett és sikeresen megvalósult programjaink, rendezvényeink felsorolásszerűen: nemzeti és helyi évfordulókhoz kapcsolódó helytörténeti versenyek (helytörténeti verseny középiskolásoknak, háromfordulós helytörténeti versenysorozat 5–8. osztályosoknak két korcsoportban, 5–6. és 7–8. osztályos korcsoportban, helytörténeti verseny 3–4. osztályosoknak) ; József Attila születésnapja A magyar költészet napja – versillusztrációs pályázat 1–12. osztályosoknak, és az alkotásokból kiállítás rendezése; helytörténeti séták, múzeumlátogatások, előadások, irányított gyűjtőmunkák; tanulmányi kirándulások az adott tanévben érdemi helytörténeti munkát végző diákoknak.

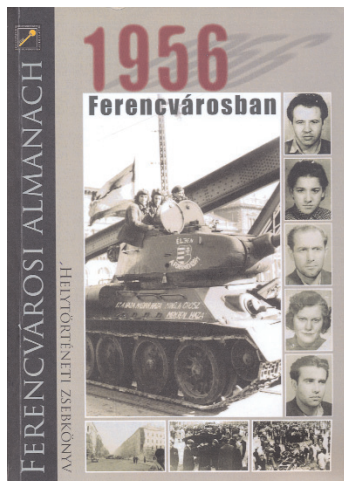
A célcsoportunkhoz – a IX. kerületben működő oktatási intézmények tanulói, tanárai – eljuttattuk kiadványainkat, és ezeket „használatba” vetettük. Oktatási tevékenységünk építkezett a már meglévő kiadványainkra.

Legnépszerűbb kiadványunk a *Mesélnek a ferencvárosi utcák. Helytörténeti olvasókönyv.* (szerk. Lukács Emília) – még a Ferencvárosi Önkormányzat kiadásában jelent meg, 2002-ben.

Új könyveket adtunk ki, és könyveinkből tiszteletpéldányokat kaptak az iskolák könyvtárai, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár. 2006-ban *Ferencvárosi almanach* címmel sorozatot indítottunk. Az 1956-os forradalom és szabadságharc 50. évfordulójára megjelent könyveink: *1956 Ferencvárosban.* (szerk. Lukács Emília, vál. Gönczi Ambrus), A/5-ös formátum, fűzött, 208 oldal + 11 melléklet; *Így látjuk 1956-ot. Válogatás középiskolások írásaiból* (szerk. Lukács Emília), A/5-ös formátumú, fűzött, 77 oldalas kiadvány.

2007-ben újranyomattuk 2006. évi kiadványainkat, és a Ferencvárosi almanach újabb köteteihez szereztünk kéziratokat.

2008-ban megjelent újabb könyvünk: Gönczi Ambrus – Winkelmayr Zoltán: Üdvözet a Ferencvárosból II. Ferencvárosi képeslapok az elmúlt 70 évből, A/4-es formátumban, kötve, 104 oldalon. Előkészületben van sorozatunk következő kötete, a Templom tér – A Bakáts téri főplébánia-templom történetéből.

Az egyesület 2006-ban megjelent első könyve